

Święty Wojciech – patron budujących nowoczesną Europę

Chrzest Polski potwierdzony krwią męczennika

Św. Wojciech

„Następcy apostołów wyruszają wciąż na cały świat, by nauczać wszystkie ludy. Przy końcu pierwszego tysiąclecia przybywali na ziemię polską synowie różnych narodów już przedtem ochrzczonych, zwłaszcza zaś narodów ościennych. Wśród nich centralne miejsce zajmuje Święty Wojciech, który przybył do Polski z sąsiedniej i pobratymczej krainy czeskiej. Dało to jakby drugi początek Kościołowi na ziemiach piastowskich.

Chrzest w 966 roku, za Mieszka I, zostaje niejako potwierdzony krwią męczennika. I nie tylko to. Polska bowiem wchodzi do rodziny krajów europejskich. Przy relikwiach Świętego Wojciecha spotykają się cesarz Otton III i Bolesław Chrobry, w obecności legata papieskiego. Było to spotkanie o historycznej wymowie – Zjazd Gnieźnieński. Miało ono oczywiście znaczenie polityczne, ale także i znaczenie kościelne. Przy grobie Świętego Wojciecha została proklamowana przez papieża Sylwestra II pierwsza polska metropolia: Gniezno, do której zostały przyłączone biskupstwa w Krakowie, Wrocławiu i Kołobrzegu” . (św. Jan Paweł II)

Ziarno, które obumrze, przynosi owoc

Zaprawdę, zaprawdę, powiadam wam: Jeśli ziarno pszenicy nie wpadłszy w ziemię, nie obumrze, zostanie samo jedno, ale jeśli obumrze, przynosi plon obfity. J 12, 24

Potem [Jezus] przywołał do siebie tłum razem ze swoimi uczniami i rzekł im: «Jeśli ktoś chce pójść za Mną, niech się zaprze samego siebie, niech weźmie krzyż swój i niech Mnie naśladuje. Bo kto chce zachować swoje życie, straci je; a kto straci swe życie z powodu Mnie i Ewangelii, zachowa je. (...)» Mk 8, 34-35

Święty Wojciech – człowiek, który podjął krzyż Chrystusa

Przytoczone na sąsiedniej stronie słowa Chrystusa znalazły swoje odzwierciedlenie w życiu Świętego Wojciecha – czeskiego duchownego pochodzącego z książęcej rodziny Sławnikowiców, urodzonego około roku 956 w Libicach. Czas jego działalności to trudny okres umacniania się chrześcijaństwa w Europie, w której wciąż jeszcze żywe były barbarzyńskie obyczaje pogańskie i w której na tym tle dochodziło do licznych, często krwawych, konfliktów i wojen pomiędzy różnymi plemionami lub rodami możnowładców.

W tych niesprzyjających warunkach Święty Wojciech jako świeżo wyświęcony (w 981 roku w Magdeburgu) kapłan podjął swą posługę i misję ewangelizacyjną między innymi w Pradze (gdzie w 983 roku jako biskup objął diecezję), Rzymie (w latach 988–992 przebywał tu w klasztorze benedyktynów), na Węgrzech, w Polsce (za porozumieniem z cesarzem rzymsko-niemieckim Ottonem III, z którym był zaprzyjaźniony, oraz Bolesławem Chrobrym na początku 997 roku przybył do Gniezna) i nadbałtyckich Prusach, gdzie podczas swej misji chrystianizacyjnej został 23 kwietnia 997 roku brutalnie zamordowany.

Święty Wojciech, głosząc naukę Chrystusa, często narażał się na niezrozumienie czy wręcz ataki ze strony skonfliktowanej ludności. Od chrześcijan bezskutecznie domagał się przestrzegania zasad wiary, co nie wszędzie było sprawą oczywistą i co przysparzało mu wrogów nawet wśród kleru. Jednak te niepowodzenia nie zniechęcały go – do ostatniego tchnienia był konsekwentny w swych działaniach.

Tuż przed śmiercią nawoływał:

„Bracia, nie smućcie się! Wiecie, że cierpimy to dla imienia Pana, którego doskonałość ponad wszystkie cnoty, piękność ponad wszelkie osoby, potęga niewypowiedziana, dobroć nadzwyczajna”.

„Umierając, dał on świadectwo życia” (św. Jan Paweł II), świadectwo, które – jak to obumarłe ziarno – dało w późniejszym czasie plon obfity.

SŁOWNIK

Męczeństwo za wiarę – bezgraniczne, z narażeniem życia poświęcenie się wierze; oddanie życia za wiarę.

Relikwia – śmiertelne szczątki świętego, części jego ubioru lub używane przez niego przedmioty z szacunkiem przechowywane przez Kościół. Relikwie umieszcza się w specjalnych naczyniach (w kształcie krzyża, monstrancji, puszek lub skrzynek) zwanych relikwiarzami. Bolesław Chrobry wykupił ciało biskupa Wojciecha i złożył święte relikwie w Gnieźnie.

Prekursor – ten, kto wyprzedza innych, wskazując drogę. Także osoba będąca przed innymi wyrazicielem nowych dążeń, ktoś, kto w jakiejś dziedzinie wyprzedza ludzi sobie współczesnych, zapoczątkowując swoim dziełem nową epokę, wnoszący nowe wartości.

Integracja – łączenie w całość, jednoczenie.

Chryścianizacja – wprowadzanie nauki Chrystusa w społeczeństwach niechrześcijańskich.

Śmierć św. Wojciecha,
scena z Drzwi Gnieźnieńskich

Plon obfity

Katedra w Gnieźnie

Gyula Benczúr, *Chrystus węgierski* w 974 r., 1875

Męczeńska śmierć biskupa Wojciecha, szybko rozprzestrzeniający się jego pośmiertny kult oraz przyjęcie go w poczet świętych Kościoła już w roku 999 wpłynęły znacząco na wzrost pobożności Polaków i ich poczucie przynależności narodowej. Natomiast fakt, że jego działania misyjne popierał polski książę Bolesław Chrobry, który zadbał także o to, by szczątki biskupa sprowadzić do Gniezna, przyczynił się do umocnienia pozycji naszego państwa oraz jego władcy.

Potwierdzeniem tego był wspomniany we wstępie do tej katechezy Zjazd Gnieźnieński (7-15 marca 1000 roku) z udziałem cesarza Ottona III, który przybył tu między innymi w celu oddania czci pierwszemu polskiemu męczennikowi za wiarę. Usankcjonowano wówczas nie tylko utworzenie polskiej metropolii kościelnej w Gnieźnie, ale także podlegających jej biskupstw w Krakowie, Wrocławiu i Kołobrzegu.

Święty Wojciech prekursorem integracji europejskiej

Kult Świętego Wojciecha miał wymiar europejski, ponieważ poprzez głoszenie Dobrej Nowiny biskup ten ożywiał religijność nie tylko w Polsce, ale również w Czechach, na Węgrzech, w Niemczech, Dalmacji i Italii. Łączył duchowe tradycje różnych kultur, podporządkowując je wartościom zgodnym z Ewangelią. Miał świadomość, że Europa jest jedna, chrześcijańska. „Czasy, w których żył Święty Wojciech, były jeszcze barbarzyńskie, ale wnosząc nowe wartości polityczne, religijne i kulturalne, którymi żyć będzie Europa następnych stuleci, wyprzedził współczesny mu wiek” (św. Jan Paweł II). Stąd dziś nazywany jest prekursorem duchowej integracji europejskiej i patronem budujących nowoczesną Europę.

„Sprawujcie się w sposób godny Ewangelii” Flp 1, 27

Czego wzorem może być dla nas Święty Wojciech? Przecież żyjemy z zupełnie innych realiach... Jednak także w dzisiejszych czasach, kiedy religia chrześcijańska jest dla wielu zagubionych ludzi „niewygodna”, zbyt trudna, bo oparta na zasadach, których należy przestrzegać, oraz zbyt wymagająca, bo wnosząca w nasze życie konkretne wartości i pewien porządek, niezbędne jest nie tylko głoszenie Ewangelii, ale także dawanie świadectwa wiary w środowisku, w którym żyjemy. Dzięki wierności przyrzeczeniom chrzcielnym, bezinteresowności, miłości bliźniego, umiejętności rezygnowania z przyjemności, bogactwa i stanowisk, posłuszeństwu, gotowości do pomocy innym postawa Świętego Wojciecha zaowocuje również w naszym życiu jak ewangeliczne „obumarłe ziarno”.

Drzwi Gnieźnieńskie, II poł. XII w., katedra w Gnieźnie

Relikwiarz św. Wojciecha w katedrze gnieźnieńskiej

*Święty Wojciechu,
któryś życie oddał za wiarę świętą,
wyproś nam stałość i męstwo
w wyznawaniu Chrystusa życiem całym.*

kard. Augusta Hlond

Czy potrafisz wzorem Świętego Wojciecha wprowadzać pojednanie i zgodę w swoim środowisku?